

SOẠN BÀI HAI CHỮ NƯỚC NHÀ

Tác phẩm

Bố cục tác phẩm: Gồm 3 phần

- Phần 1 (8 câu thơ đầu): Cảnh sầu thảm đất Bắc trời Nam khi giặc xâm lược
- Phần 2 (20 câu thơ tiếp): Tội ác của giặc Minh và tiếng khóc xót thương vận nước.
- Phần 3 (8 câu cuối): Lời căn dặn của cha về trách nhiệm với đất nước

Thể loại: Song thất lục bát

Hướng dẫn soạn bài hai chữ nước nhà

Câu 1

- Giọng điệu buồn bi thiết diễn tả nỗi đau nước mất nhà tan.
- Thể thơ song thất lục bát diễn đạt thích hợp cảm xúc, giọng điệu trầm buồn của bài thơ.
- Sự đan xen hai câu bảy chữ như trào dâng, dồn dập diễn tả nỗi uất ức, căm hờn
- Hai câu lục bát tha thiết, chậm rãi tạo độ sâu lắng, da diết

Câu 2

- Bố cục 3 phần
- 8 câu thơ đầu: Cảnh tượng buồn thảm của đất nước khi giặc xâm lược
- 20 câu thơ tiếp: Tội ác của giặc Minh và tiếng khóc than của tác giả.
- 8 câu cuối: Đặt trọng trách cứu nước lên vai đứa con.

Câu 3

- Bối cảnh không gian: cuộc chia ly diễn ra ở biên ải hoang vu, ảm đạm.
- Hoàn cảnh éo le: cuộc chia ly không có ngày về của người cha
- Người cha:
 - + Đau xót mệnh nước, thương bản thân phải xa quê, thương đứa con.

- + Dặn con trở về giúp nước báo thù
- + Tâm trạng buồn đau nhuốm lên cảnh vật một màu ảm đạm.
- Tâm trạng người con:
 - + Muốn theo phụng dưỡng cha, làm tròn đạo hiếu
 - + Đau buồn khi tiễn biệt cha.
- ➡ Tình cảnh éo le, sầu thảm của đất nước khi có giặc xâm lược. Dặn con đặt chữ ái quốc làm đầu.

Trong bối cảnh bi thảm, tâm trạng đau buồn trong buổi tiễn biệt càng làm cho lời phó thác của người cha trở nên thiêng liêng.

Câu 4

Tâm sự yêu nước thể hiện qua những vần thơ thấm đẫm huyết lệ tạo sức lay động mạnh mẽ.

- Bốn câu thơ đầu phần 2
 - + Lời dặn dò đưa con thay mình trả thù nhà, đền nợ nước.
 - + Nhắc đưa con nhớ về trang sử hào hùng, niềm tự hào của dân tộc
 - + Lấy tấm gương hiệp nữ minh chứng cho việc hy sinh vì nghiệp lớn
- Tám câu thơ tiếp phần 2
 - + Gọi tả cảnh đau thương, mù mịt của đất nước khi bị xâm lăng
 - + Cảnh thê lương “xương rừng máu rộng”, “xiêu tán hao mòn”, “bốn phương khói lửa”
 - + Tiếng khóc thương ai oán trước nạn đất nước diệt vong, người người li biệt
 - + Nỗi đau xé tận tâm can của người đang đi vào cõi chết nhưng vẫn không quên tội ác kẻ thù
- Bốn câu thơ cuối đoạn 2:
 - + Trực tiếp thể hiện nỗi đau mất nước, xót cảnh nòi giống làm than
 - + Nỗi uất hận trước tội ác của kẻ thù
- Sức gọi cảm nằm ở:

- + Những hình ảnh chia lìa, tang tóc làm đau buốt tâm can.
- + Tâm trạng uất hận, đau xót lên đến đỉnh điểm trước tội ác của giặc
- + Nỗi lòng thương xót, cảm xúc chân thành của tác giả tạo sức lay động.

Câu 5

- Nỗi bất lực của người cha : tuổi cao, sức yếu, lỡ sa cơ, thân tàn
 - Nhắc sự nghiệp của tổ tông: vì nước gian lao
- > Đặt niềm tin và khích lệ ý chí trả nợ nước, báo thù nhà của đứa con. Người cha giao trọng trách gánh vác cho đứa con.

Soạn bài hai chữ nước nhà phần luyện tập

Người ta nói thơ Trần Tuấn Khải vẫn sử dụng nhiều hình ảnh, từ ngữ có tính sáo mòn ước lệ. Hãy tìm trong đoạn thơ này một số hình ảnh, từ ngữ như thế và cho biết tại sao nó có sức truyền cảm mạnh mẽ.

- Những hình ảnh mang tính ước lệ, sáo mòn: mây sầu, gió thảm, hổ thét chim kêu, máu nóng, hồn nước, đất khóc, giờ than, thân lươn...

➡ có sức lay động vì gọi đúng thực trạng đất nước buổi lâm nguy.

Nhấn mạnh tâm trạng bi tráng của nhân vật lịch sử, khích lệ tinh thần yêu nước.

Soạn bài hai chữ nước nhà phần ngắn nhất

Câu 1

- Giọng điệu của bài thơ: Giọng điệu sầu thảm, thống thiết, bi thương...
- Thể thơ Song thất lục bát có tác dụng: Hai câu bảy chữ chủ yếu sử dụng thanh trắc thể hiện được nỗi đau khắc khoải, sự căm phẫn kẻ thù, tinh thần sắt đá chống giặc... Hai câu lục bát với đặc trưng âm điệu dư ba, gọi được nỗi buồn sâu thẳm, xoáy sâu như lời thở than đầy nhức nhối.

Câu 2

Bố cục:

- 8 câu thơ đầu : hoàn cảnh đất nước và tâm trạng chia li.
- 20 câu tiếp : lời dặn dò của người cha.

- Còn lại : giao phó trọng trách với non sông đất nước.

Câu 3

Tìm và phân tích chi tiết nghệ thuật biểu hiện:

- Bối cảnh không gian: Chôn ả Bắc, cõi giới Nam, bốn bề hồ thét chim kêu
 - + Đứng ở ả Bắc, không gian cha con chia li, một người con nước Nam sắp chia xa đất tổ.
 - + Trông lại cõi trời Nam đều hiu mà lòng lưu luyến, buồn đau
 - + Không gian hồ thét chim kêu là hiện thực sâu thẳm, hoang tàn của đất nước, cũng là thể hiện nỗi lo lắng trước vận mệnh đất nước của tác giả.
- Hoàn cảnh éo le và tâm trạng của hai nhân vật cha, con:
 - + Cha bị lưu đày, không hẹn ngày trở lại. Con theo cha để tròn đạo hiếu
 - + Người cha khuyên con trở về để trả thù nhà, đền nợ nước.
 - + Tâm trạng: Đau đớn tột cùng, vì phụ tử cách biệt vì nước mất nhà tan.
- Trong bối cảnh không gian và tâm trạng ấy, lời khuyên của người cha có ý nghĩa:
 - + Lời khuyên răn, dặn dò có ý nghĩa như một lời trăng trối.
 - + Nó thiêng liêng, xúc động, khiến người con khắc cốt ghi tâm, khiến người dân càng sôi sục ý chí quyết tâm bảo vệ đất nước.

Câu 4

Phân tích đoạn thơ thứ hai.

- Tâm sự yêu nước của tác giả thể hiện qua những tình cảm: lòng tự hào về truyền thống anh hùng, tinh thần yêu nước của dân tộc ; căm phẫn trước tội ác tàn bạo của kẻ thù ; nỗi đau quê hương bị tàn phá; khắc ghi công lao ông cha; xót xa thân phận bất đắc chí không thể cứu nước.
- Sức gợi cảm của đoạn thơ:
 - + Cách biểu hiện cảm xúc của tác giả: Dùng biện pháp nhân hóa; những hình ảnh ước lệ gợi hình, gợi cảm; sự dụng những thán từ, câu cảm thán bộc lộ cảm xúc mãnh liệt...

+ Bối cảnh tâm trạng của người đương thời vào đầu những năm 20 của thế kỉ XX: Bối cảnh đất nước lầm than, bọn xâm lược hoành hành, quan lại trong nước nhũng nhiễu, đốn hèn, những nhà Nho yêu nước bất đắc chí đành ngậm ngùi tiếc thương cho đất nước.

Câu 5

Trong phần cuối đoạn thơ người cha nói đến cái thế bất lực của mình nhằm mục đích: kích thích, hun đúc các ý chí căm thù giặc, lòng yêu nước từ đó khơi dậy lòng quyết tâm thay cha gánh vác việc non sông, đất nước.

Luyện tập

- Trong bài thơ Hai chữ nước nhà, Trần Tuấn Khải đã sử dụng nhiều hình ảnh và từ ngữ có tính ước lệ, sáo mòn nhưng vẫn có sức truyền cảm mạnh mẽ. Ví dụ : “Ài Bắc, mây sầu, gió thảm, hồ thét, chim kêu, hạt máu nóng, hồn nước, Hồng lục vong quốc...”.
- Bài thơ đề cập đến thời kì lịch sử đau thương, nước mất nhà tan, lại đặt trong bối cảnh cụ thể là cuộc chia li không hẹn ngày gặp của 2 người chí sĩ yêu nước do đó đây là những cảm xúc chân thành, mãnh liệt, vừa gợi tả tâm trạng khắc khoải, đau thương của nhân vật lịch sử.

Trên đây là nội dung tài liệu hướng dẫn soạn văn 8 bài Hai chữ nước nhà nằm trong chương trình học môn Ngữ Văn lớp 8 đã được doctailieu.com biên soạn với mục đích giúp các em học sinh tham khảo. Để học tốt hơn, các em nên tự soạn bài theo những kiến thức của bản thân. Chúc các em luôn đạt kết quả cao trong học tập.

Xem thêm hướng dẫn soạn văn lớp 8 tập 1 tại đây: <https://doctailieu.com/soan-van-lop-8-tap-1-c2888>

Tham khảo các bài soạn khác

- [Soạn bài làm thơ bảy chữ](#)
- [đấu ngoặc kép](#)